

УПАДОК ВЕРДЕНУ НЕДАЛЕКИЙ.

Німці здобули Мальянкур і Во. — Понад 1.000 полонених і 5 машинових крісів.

140.000 людей стратили Москалі протягом одного місяця в битві над Диною.

АМЕРИКАНСЬКИМ ВІЙСЬКАМ В МЕКСИКУ ГРОЗИТЬ ПОВАЖНА НЕБЕЗПЕКА.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬГІЇ:

УПАДОК ВЕРДЕНУ НЕДАЛЕКИЙ.

ЛОНДОН, 2. квітня. — В тутешніх військових кругах вже страчено зовсім надію на можливість утримання Вердена на мовлявисті околицях Вердена. Німецькі війська повели, але плянували посувати ся даліше наперед, окружуючи перестеном велику французьку кріпость. Нині кріпость Верден є вже з трох боків оточена німцями. Лише південно-західна сторона Вердену є вільна і уможливила комунікацію з боєм лінійкою коло Вердену. Але і тут досягають вже кулі з далекодистрільних тяжких німецьких гармат.

Останні успіхи викликали у Франції велике пригноблене. Босині знавчі признають, що Верден небагато опинить ся в німецьких руках. Розходять ся тепер о те, щоб з втратою Вердену спричинили і Німцям які найбільші втрати.

В Парижі кружати поголоска, що власті роблять приготування до перенесення столиці знова до Бордо. З то-го вносять, що Верден не догоду буде міг ше держати ся, та що Німці розпочнуть по здобуттю Вердену сейчас похід на Париж.

МАЛЯНКУР ЗДОБУТИЙ. — 328 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 31. марта. — Звіт головного генерального штабу звучить:

„Красна погода уможливила живішу діяльність артилерії на обсяві лінії коло Вердену.

„На західній березі ріки Мези наші війська взяли приступом місцевість Мальянкур і укріплення по обох сторонах цієї місцевості, які находили ся в руках Французів. Притім полонено 6 французських офіцерів і 322 жовнірів“.

ФРАНЦУЗИ ПРИЗНАЮТЬ ПОБІДУ НІМЦІВ ПІД МАЛЯНКУР.

ПАРИЖ, 31. марта. — Урядові звіти французького генерального штабу починають про битву під Верденом цієї війни.

„На західній березі ріки Мези німецькі війська розпочали є ночі наступ на Мальянкур. Німці розпочали напад рівночасно з трох сторін. По завзятіх боротьбах, яка тривала майже до рана, наші війська уступили перед перевагою Німців і опустили місцевість. Крайні часті південної часті села є ще в посіданні наших військ.

„На схід від Вердену минула єн розвиріт спокійності. Лише в околиці Вердену несприятель робить проби, щоб здобути наші укріплення на схід від Годоми“.

НІМЦІ ВІЗЯЛИ ПРИСТУПОМ МІСЦЕВІСТЬ ВО.

БЕРЛІН, 1. квітня. — З головного німецького штабу доноситься:

„По 48-годинній беззастановній обсадованню французьких укріплень на північній схід від Вердену німецькі війська взяли тині південну приступом місцевість Во. Вої противники французів, щоб відвоювати оточені становища, були безуспішні. Ціла місцевість опинилась є в руках наших військ“.

Мисленість. Во була ажє раз в послідню німецьких військ, іменно перед грома тяжкими після здобуття форте Дюбон. Однак з причини неможливі німецькі війська не були велі укріпити ся на здобутих становищах, не нараховали себе на значні втрати. І тому німецькі війська уступили були тоді назад на свої перенісі становища, очікуючи відповістиної хвилі до нового наступу.

В БИТВІ КОЛО МІСЦЕВОСТІ ВО НІМЦІ ПОЛОНИЛИ 731 ФРАНЦУЗІВ І ЗДОБУЛИ 5 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛІН, 2. квітня. — Останній урядовий звіт головного німецького штабу на захід від Вердену отсі нісїт:

„Після здобуття Мальянкур наші війська на схід від Готур очистили з несприятель простір на лінії одного кільометра.

„На схід від Вердену в околиці місцевості Во наші війська здобули укріплення несприятеля на захід і північний захід від сїєї місцевості.

„Через рана оного французької артилерії став найсильніший. Відтак французька піхота робила зусилля відзискати втрачені становища, але безуспішно. Неприятель полишив в наших руках 11 офіцерів і 720 неранених полонених жовнірів. Крім того здобули наші війська 5 машинових крісів“.

АМЕРИКАНЦІ ХОТЯТЬ ВІЗЯТИ ЗА СВОТ 150.000 ФРАНЦУЗСЬКИХ СІРИТ.

ПАРИЖ, 27. марта. — На засіданню комітету, який займається є вихованем сирит, котрі в часі війни втратили своїх родичів, заявила Флоренція Шоффал, котра повернула недавно тому з полонених по Злучених Державах, що десяти тисяч американських родич є готові адоптувати (приймати за свої власні) французьких сирит. Найменше 150.000 дити-сирит могло би найти приміщенє в Злучених Державах.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

НАСТУП НА ПІВНОЧІ КОШТУВАВ МОСКАЛІВ 140.000 ЛЮДИЙ.

БЕРЛІН, 1. квітня. — Зі східного терену війни доноситься, що великий наступ російських військ очікує ся величезними втратами російської армії. Урядовий звіт звучить:

„На схід не зайшли мадні важніші зміни.

„Російський наступ можна уважати вже за зовсім очинений. Противник сяє, то є від 28. лютого до 28. марта російські війська кільканиратно атакували бєсєлі Гінденбурга. Москалі встигли до сего наступу понад 30 дивізій війська (то є около 500.000 людей).

„Завдяки хоробрості і витривалості німецьких військ всі напади Москалїв були безуспішні. Страти Москалїв в убитих, тяжко ранених і полонених переходять 140.000, навіть після дуже умиренованого численя“.

РОЗКАЗ ЦАРЯ ДО АРМІЇ ПЕРЕД РОЗПОЧАТТЯ НАСТУПУ НА ПІВНОЧІ.

БЕРЛІН, 1. квітня. — Дік 17. марта оглосили російський генеральний штаб розказ царя до армії. Він звучить:

Мой хоробрі жовніри! Від 6 місяців, безславно і маючи незначні запаси амунїції і оружя, потрапили Ви здержати несприятеля.

Уого Величчю і держави сподіють ся від Вас славної вишїї: прогнати несприятеля за границю. Завтра розпочнете ся велику задачу. Вірю у Вашу відвагу, у Вашу глибоку любов до царя і горьче серце для рідної Вітчизни. Тому надію ся, що Ви належить сповните святій обовязок, улюбляючи Ваших братів з неволі і зид ярма ворога. Боже допоможі нам в сїм великій ділі!

Евєрт, Ген. адютант.

В ОДНІЙ БИТВІ АНГЛІЙСЬКІ МАЛИ 3.000-УБИТИХ І НІМЦІ 2-УБИТИХ І 6. РАНЕНИХ.

БЕРЛІН, 1. квітня. — Наступ Москалїв над Диною коштував їх великі жертви в людях. Російські командири не зважали на втрати, але гнали щораз то нові полки до атак.

Проти одної бригади (два полки) німецької кінноти кинули Москалі 7 полків піхоти. Напад перевела російська піхота, наступаючи у 8-ох рядах. Та завледа дїшли до дотрапних перешкод, які були уміщені перед німецькими закупами. Дальше не поступили ані на крок. Три тисячі російських трупів востелі побибачені. Решта утікла, повертаючи на свої давні становища. В тій битві німецька бригада, проти якої був звернений сїй напад російської піхоти, стратила всего 2 жовнірів в убитих і 6 в ранених.

НОВІ ЗАРЯДЖЕННЯ РОСІЙСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА В СПРАВІ ЗАКЛАДНИКІВ І ІНШИХ ЦИВІЛЬНИХ ЛЮДИЙ, ЯКИХ УПРОВАДЖЕНО З ГАЛІЧИНИ.

НЮ ЙОРК, 2. квітня. — На поданє, які внесли до російського правительства в Києві закладники і інші цивільні інтерновані особи з Галичини, щоб російське правительство дозволило їм тепер повернуту домі, головний командант південно-західної армії видає отсі зарядження:

- 1) Воїс Жидів, без рішучи на се, чи вони були закладниками, чи були інтерновані з „адміністративних причин“, належать вивести на Сибір.
- 2) Закладники, не-жиди, можуть собі довільно вибрати місце перебутї поза тереном, обсягнїтї воєнними операціями.
- 3) Цивільні, не-жиди, заарані до Росії підчас опорожнення Галичини на приказ російських адміністративних властей, будуть заслані в такі місцевості, які видають влати.

„Всіх осіб, позбавлїх від охорони Американцями, який злама, для часу перебутї в Росії. Віс є великий жидівський релігійний конгрес в Злучених Державах“.

В АНГЛІЇ:

ПРОТЯГОМ 24 ГОДИН ТРИ НАПАДИ „ЦЕПЕЛІНІВ“ НА АНГЛІЮ. — 59-У БИТИХ І ПОНАД 100 РАНЕНИХ.

ЛОНДОН, 3. квітня. — Протягом останніх 24-годин німецькі „цепеліни“ провели три напади на Англію.

Урядовий звіт подас жертви в людях на 59 в убитих і понад 100 ранених. Число жертв не є ще зовсім точне, бо брак ше деяких звітів.

Підчас другого нападу німецькі „цепеліни“ кинули танок кілька обом на Лондон. Однак шнода в будинках не-значна.

НА МОРІ:

ТРИ ВЕЛИКІ АНГЛІЙСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ КОРАБЛІ ЗАТОПЛЕНІ.

ЛОНДОН, 2. квітня. — В п'ятницю німецьке підводне судно затопило корабель „Ахілес“, який числив 7.042 тон. Залогу врятувано.

В суботу затопили Німці корабель „Голдмив“, 7.448 тон.

Тогосамого дня затопили Німці при помочі гранатів корабель „Ешбортон“, 4.445 тон, який був в дорозі з південної Америки.

КОРАБЕЛЬ „ОЛИМПІН“ ВЕЗЕ ДО ФРАНЦІЇ 7.600 КАНАДІЙСЬКИХ ЖОВНІРІВ.

НЮ ЙОРК, 28. марта. — В тих днях відіде на кораблі „Олимпин“ 7.600 канадських жовнірів на поле битви до Франції. Буде се найбільший транспорт війська від початку війни.

Корабель „Олимпин“ перевозив вже війська з Англії на Галлію, однак не більше як 6.800 людей.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВ І МЕКСИКО:

АМЕРИКАНСЬКИМ ВІЙСЬКАМ ГРОЗИТЬ ПОВАЖНА НЕБЕЗПЕКА.

КЬЯ ПАЗО, ТЕКС., 2. квітня. — Вісти, які надійшли від американських агентів з Мексики, доносять, що війська, які стоять під команду ген. Герера і Нана перейшли на сторону Вільді.

Друга відомість, яка викликала затрівченє є в тіст, є віст про мобілізацію мексиканських військ над границями Злучених Держав. На приказ не-визнаного міністра війни ген. Обрегона згромаджено понад 25.000 військ 15.000 є в стейті Чіавава і 10.000 в стейті Сонора.

Приватні вісти доносять, що ген. Обрегон має намір опустити Каранцу і підпирти молодого Діаза, який веде війну проти Каранци при помочі своїх союзників в південній Мексиці.

ПЕРША БИТВА З ВІЙСЬКАМИ ГЕН. ВІЛЛІ. — 30 БАНДИТІВ УБИТИХ.

САН АНТОНИО, ТЕКС., 31. марта. — Урядовий звіт головного команданта американських військ ген. Фон-стона звучить:

„Відтак полковник Дола напад вєдповадно на відділ військ ген. Вільді. В битві згинуло 30 бандитів. Наш відділ має 4-легко ранених. Страти несприятеля є значно більші, бо часть ранених і убитих бандитів заарані є собою.

„Крім того здобули наші війська один машиновий кріс і трохи амунїції“.

НОВИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЗАКОН. НЕГРАМОТНИЙ ІМІГРАНТАМ ВСТУП ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ БУДЕ ЗАБОРОНЕНИЙ.

ВАШІНГТОН, 31. марта. — Нині відбуло ся останнє голосованє в палаті послів над іміграційним проєктом Бурнета.

За проєктом Бурнета голосувало 308 послів, проти 87. Голосованє вказує подавляючи більшість так, що навіть на случай спротиву президента, отсей біл є заповнене кінченє число голосів то є дві треті часті всіх голосуючих.

Принятий законопроект Бурнета містить між иншим в собі танок току про заборону приїзду до Злучених Держав неграмотним людям.

Перед останнім голосованєм послы Бурнет, председатель іміграційної комісії, вголосив промову, в якій вказав konieczність прийняті сего проєкту. Після його гадки по скінченні великої війни в Європі міліони робочого народа стануть емігрувати до Злучених Держав.

„Я не бою ся, — говорив Бурнет — Американцям, які розумно люблять танок і свою дашу вітчизну. Але дало б більше бою ся танім людям, який сїй законопроект заборонє вступу до нашої держави (людей неграмотних), які приїдуть тут лише по гроші, не думаючи ніколи стати громадянами нашої держави“.

Важніші точки в новім іміграційним законі.

Новий закон впровадить значні зміни в існуючих іміграційних законодавстві. Важніші зміни є отсі:

1. Поголовну оплату, яка дотепер вносила 4 долари, підвищено на 8 доларів. Отсю кількість платити ся за кождо особу у віці понад 16 літ. Особи у віці нижшїх ніж 16 літ сего податку не платять.

2. Норабельні компанії є обовязані тих імігрантів, який вступ до Злучених Держав буде заборонений, не лише відвести до Європи, але танок і звернути їм кошти подорожї.

3. Вступ до Злучених Держав є заборонений танім особам, приїздом до під танім іменем, зааранцієм з злучених (з військом людей, які опорожнили злочин характеру чисто політичного). Крім того є заборонений вступ сукитним.

Дальше закон заборонє вступ особам, які приїхали на підписані контракт, без оплати на се, чи сїй контракт був правдивий чи несправдливий.

В три місяці по прийнятті сего закону аходить в життя єн нова точка сего закона, а іменно: заборона вступу до Злучених Держав неграмотним особам. Отсе значить:

„Всіх імігрантів, які після 16 літ, які не можуть читати до англійської мови і танім иншим мови, вступ до Злучених Держав заборонений. Імігранти, які вше перед ухваленнєм нового закону приїхали до Злучених Держав, можуть співрозвідати з прав білє аде іде (у віці понад 16 літ), жиди, бєбє, танім, неграмотні або розумно докону бє огляду на те, чи вони можуть читати, чи ні“.

До пересвідки іспити імігрантів щодо читання, іміграційні інспектори мають поспустити ся друкованими білєтниками, виданими міністерством праці. Білєтники мають містити не менше 30 а не більше 40 зазначено уживаних слів.

„Кожному імігрантові показуват ся вільний вибір щодє мови, в якій сего дані іспит з читання“.

РОДИМЦІ ВСТУПАЮТ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО РЮЗУ, БО СЕ ОДИНКА І НАВБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ!

ГРЕЦЬКО-КАТОЛИЦЬКЕ ЕПІСКОПСТВО І УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД В АМЕРИЦІ.

Зі смертю Владислава мислели врятувати спомини з недавнього минулого. Приходить це нам розсудити остаточно, серед яких наступило іменоване грецько-католицького єпископа для Злучених Держав Північної Америки.

Від самого початку української еміграції в Галичині і Угорщині вірні грецько-католицькі церкви стремили до організації повстаючих церковних громад в одну цілість та старалися як ви, торгувати від Апостольської Столиці в Римі свого власного єпископа — незалежним від римо-католицького єпископа в Америці. Головна причина сина стараних митрополитів і священників і нагорода була, що, як римо-католицькі, в більшість частин айриської єпископії ніяк не могли зрозуміти нашого обряду і окремішності грецько-католицьких першаків. Єпископи кожен хотіли підлягати і єму церковні від загальні постанови, каноничного права, щоб з часом затерти всяку різницю між загальною і партікулярною організацією, а описав яка деякі пішли би справа з уступленням грецько-католицького обряду.

Сама річ — повільний перехід з грецько-католицького обряду на римо-католицький не був би для ніякого нішого народу таким страшним, як саме для українського народу. Се було і ще й тепер є впливовим відношенням, серед яких виростає український народ в Галичині. Там з часом прийшло се поняття, що „Русини“ це до церкви, а „Польки“ до костела. Се поняття старала ся піддержати в Галичині і польська шляхта і польські політичні проводники, бо вони кожен хотіли збільшити при допомозі римо-католицького костела тих „латинників“ Українці, які замкнули українські села у східній Галичині.

Сю небезпеку видів наш народ і тому власне відношення ся вороже до римо-католицького костела. Такі самі менше більше чувства ворожості і в нашого народу в Америці і український народ уважав за перший свій народний обов'язок не допустити до ніякої згоди „церкви“ з „костелом“, противно, щоб бути до себе цілковитою незалежністю грецько-католицької церкви від римо-католицьких єпископів і священників. Український народ видить в приналежності окремішності грецько-католицької церкви також і приналежності національної окремішності.

Через оставини, серед яких впродовж наш народ, почала грецько-католицька церква грати велику роль в народній думці, особливо тут на чужині. Церковні громади цікавили в собі і народні почуття і народну традицію; ці громади завжди ся організовували в різних народних святах, маніфестаціях, плакатів народної пісні і т. д.

Коди церковні громади побудували церковні будинки, що з природи речі, вони уважали се за своє добро і їх журба оберлася ся около цього, щоб за яку ціну не віддати маску українського народу чужині. Се була також одна з важких причин, чому Українці грецько-католиці витрачали сили енергії і гроша на вивчання грецько-католицького єпископа.

Хоч наша імміграція до Америки дуже молода і хоч велика часта теперішніх американців України брала участь у всіх тих змаганнях, між собою події наступали по собі з такою швидкістю, що годі їх поодиноким затримати. Дехто же пригадує що „Собор галицьких і угорських священників“, відбувся в 1899 році у Філадельфії. Сей „Собор“

старав ся всіма силами розвинути „Єпископство“ О. Теодора Бунікевича; відко, що він вже тоді розумів, що з'організування грецько-католицького єпископства в Америці піднесе силу українського народу. В єврейській пастиці остає се зложено „Духовної Ради“, яка чистими листами, висланими до митрополита Шенітського і до Риму їхнула справу грецько-католицького єпископства вперед. Описав з'їзд в Гарісбургу і клич „Прощай Рамон“, описав з'їзд в Клівленді. О. і постановою скликати „Перовний Конгрес“ до Брукліна. Н. Я. на грудень 1905. року — і т. д. і т. д. Ми знаємо, що проти скликання „Перовного Конгресу“ до Брукліна виступили римо-католицькі єпископи, так, що його відложено на март 1906. року, а остаточно зборились сей Конгрес апостольський Делегат у Вашингтоні і Конгрес взагалі не відбув ся.

Всі ті змагання змарили до цього, що би виготовити окрему грецько-католицьку дієцезію в Злучених Державках; в тім цілі вироблено докладний проект організації церков, ведено агітацію в „Свободі“ і на вічах і обговорено сю справу цілком з теоретичного боку. І показало ся, що, утворення окремої грецько-католицької дієцезії в Злучених Державках є незвичайно важке і неведене. Бо дієцезії опирають ся на територіальні події, а тут грецько-католиці домагають ся з'організувати дієцезію для народу так, щоб кожний грецько-католик в Америці належав до своєї дієцезії без огляду на те, де би він мешкав. Тимчасом каноничне право не знає дотепер такої організації і тому утворення такої дієцезії є цілковитим вилученням з під загального канонічного права. В тім явище лежала і лежить ціла трудність усіх наших змагань.

Коди по довгих заходах Рим згодив ся на вивчання грецько-католицького єпископа в особі бл. н. Сотера Ортинського, то рівночасно обмежав його повноваження. За семією, що до митрополита він не міг рушити ся без згоди римо-католицьких єпископів. Се була причина, чому роль свого єпископа була така тяжка, а до цього треба додати обурення грецько-католицького духовенства і народу на такі понижуючі умови. Щойно заходом митрополита Шенітського виволов ся бл. н. єпископ Сотер з тих кайданів і йому надано аж 28. маю 1913. року цілковиту повноваження над грецько-католицькими вірними, а описав (1914. р.) розширення і права грецько-католицької церкви. Далішим здобутком було би утворення окремої грецько-католицької дієцезії, але йому перешкодило останні події: війна і смерть єпископа. Тепер ми остали без нічого: без єпископа, без інших церковних достойників, бо вони були іменовані лише до особи єпископа, і без дієцезії. (Свій закон задержала лише консултура (радники) і то на припрошення апостольського Делегата. Маб консултурами є слідувати галицькій Україні: Віл. о. Микола Підгорський, Петро Попович і Володимир Довгачев. Консултурами мають право припрошувати когось на тимчасового адміністратора грецько-католицької церкви в Америці, а іменоване його залежить від апостольського Делегата, який на разі з конкочності у правління грецько-католицького церковного.

З цього становища ми мусимо тепер глядити на організацію грецько-католицької церкви. Сей справі легковажати не можна і тому закладаємо покликати до цього чинників, опірі на силі народу, мусять брати ся до праці.

ранпором „Федерації Українців“ в цілі виборення вільної, незалежної України, без огляду, чи се мало стати ся тепер, чи в часі мирних переговорів, по війні, чи пізніше.

Федерації Українців має на цілі раз віднесений клич: „вільна незалежна Україна“ поширити в масах народу до того степеня, щоб він на взір інших народів ніколи не встав в серцях дитин матерії України, поки не сповнить ся його бажань.

Коди ми не знаємомо у свої руки праці над виволоженням України, то нічого сега за нас не робити. — Як відлучити з нещастя не врятувати жоден чоловік без власної волі і поміч другого, так і Україна з неволі нікого не виволожить, без волі і праці цілого українського народу.

Щоб мати спротивну працю до розпочати, мусимо найперше з'єднатися, мусимо виробити в собі силу, мусимо в серцях нашого народу розбудити не тільки жар любові до України, але ба-

жанс, жаху до волі до вільної України.

Се ми можемо зробити через шпоро розвинути агітацію, через часописи, книжки, річ.

В інтересі кожного України в Україні лежить, щоб Україна була вільна; щоб ми не правилим на її чужині, а для себе; щоб не вороги нами радили а ми самі собою; щоб грині, скандальні в державу, ішов не в руки ворогів, а наших власних.

Тоді доперва ми зможемо розвинути і показати світові, нашу духову і матеріальну силу та здібність до життя, до волі. Тоді доперва ми зможемо з неї стати людьми; мати свої університети, вчених, великих людей; свої школи, фабрики і зружати все велике багатство нашої землі на свою користь, а не як дотепер тодувати ним своїх власних ворогів.

Ми мусимо зрозуміти, що народ може жити повним життям і розвиватись тільки на волі. Добре чоловіки може бути тільки у своїй власній хаті, у себе самі.

Коди ми бачимо самі як Україну волю, то не пори нам сидіти з заложеними руками, і ждали, щоб другі за нас, за волю України проливали кров і тримали масти; ми мусимо до самої праці приложити і оскільки нас діли стати, підперти нашу справу цілою силою; так як ми і майном.

Старий край проливає кров за волю України. Коди ми не врятує себе здибати, то підирим змагання наших братів здукою, єдністю і грині.

Година виволоження народів уже є, а чи і для нас ніс та година, се залежатиме від нас самих, від того, як глибоко і сильно ми зажаємо від світа нашої волі, нашої свободи.

Тоді нехай не перевертеть ся рішуча година незамітно серед нас, бо може минути вона безповоротно.

Година ся без серця востного гуку і пожежі, серед згради, руїни і смерті. Година ся є страшна, але заразом вірна.

Поневолені народи вмирають, та те події кров їх зродила нові, вільні нації нових людей, нові свободні колонії.

Що жonda одиначи з нас зробила до цього часу для ідеї виволоження України?

Що Ти відповів колись на се питання: перед своїми дітьми, перед виками? Що відповів перед історією світа? Що відповів Ти перед історією України? Що Ти зробив в тім великим, керованим часті для виволоження України? Яку жертву зложив Ти на вистарі будучої долі і волі своєї і свого народу?

Коди другі народи змушували свої сили до носіння, щоб дібути волю, а що-ж ми робимо?

Скхамени ся, поки пис, щоб історія і покоління наші не проклинали нас, так як ми проклинаємо наших предків.

Ніколи воли України не була нам так близька як ую годину. Ніколи воли України не вимагала від нас так мало жертв як нині.

Нам не мріяти же про волю України, а братися до діла, до ширшої праці. Не вки тепер ріднават, а хвилі. Колесо часу обіжить з шаленою швидкістю. Востні обставини змінюють ся швидко. Тепер не можна нашої роботи відкладати на пізніше, бо що десь може статися дивовижно, — проміне завтра безповоротно.

Коди засядуть народи до найважних Європи, тоді буде уже за цілну переконувати їх о стійності, слушності нашої справи. Тепер, поки вони нацнати вигнувати нові граніції і права народів, час важкий і цюдний і нам язвати слово. Війна може тривати довго, але вона може також скінчитися кожної хвилі.

Ми мусимо мати силу! Коди хочемо, щоб на другі народи поклали. А сиду добуємо тільки закую.

Нам треба гроша і то багато на пропаганду і агітацію нашої ідеї. Нам треба гроша на видавничу справу в Україні. Нам треба гроша на оплату людей і чиновників, котрі ширитимуть ідею вільної, незалежної України. Нам треба гроша на вивчання делегатів на мирову конференцію. Нам треба постаратися через людей вливаючи, щоб наших домагань вислухала мирова конференція, щоб за нами хтось улінував ся, що би нас узнано за живучих, самостійний народ.

На мировій конференції світ рішати, чи ми є народом самостійним; чи нам належить ся воля; чи ми і на даліше маємо остати в неволі австрій-

ський цар російській; чи ми і на даліше маємо бути не то під веригами польськими, але і належати до нової польської держави.

Коди з'їдуть ся дипломати на свою конференцію, тоді буде вже заціло переконувати, що ми є самостійним народом. Тоді заціло вже буде розписувати вилози і збирати гроші на нашу боротьбу.

Нам треба тепер пригтовити. Нам треба збирати готовий матеріал до мирової конференції, бо як ми сего не зробимо сейчас, то ми не то не варті волю, то ми не то не варті імені України, — але ми не варті зватися людьми.

Коди ми не зложимо на вистарі волі України своєї крові, то зложим хоти на єю цілу грош, щоб колись нас не названо юродливими синами.

Тож лудим ся в силу, здибном ся без ріжнці і вступаємо в ладні Федерації Українці як одиницу; щоб вона могла промовити не голосом тисячі, а соток тисяч ширх України та України в землі Вашингтона.

Полки здибули ся в одно і мають понаст шіс мільона організованих людей; їх голос став тепер могутим, з ними світ тепер числить ся.

Тож і ми не стіймо позади інших народів, щоб нас світ не виникув з числа живучих народів. Нехай і наші послі викають ся перед світом, що і вони репрезентувати народ сильний, народ живучий, а не жинку ідеалістів. В наших руках лежить хоть не вся, але достатки велика частина долі України.

Тож до діла, за народ, за його будучність, за волю України.

Др. В. Сіменович.

Шіаго, дня 27. марта 1916.

ПОЛІТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ УКРАЇНИ.

(З міжкласної газети про українську справу).

Що значить втрата України для Росії.

Мая вряжати, що в літературі про українське питання, яка стала відомою від початку війни, заступники української справи не представляли як сід просто найважливішої з усіх політичних сторони справи, а саме значення втрати України, яке переважає всі інші зміни границь, про котрі можна подумати. Сей пункт цюдну хочуть се тут розвинути.

Передісім мусимо виходити від того, що російська Україна — про самої її істотнає знаєш в нас перед війною середньо мало — се область майже повільного простору німецької держави та населення по найменше 30 мільонів України, між якими одначе живуть по меншості інших народностей. загальноє число яких можемо прийняти на 10 мільонів.

Отже маємо тут діло, — що по показується ся переважно з української літератури, — з населенням загально майже 40 мільонів, отже з числом, котрі рівняє ся числу населення Франції і значно перевищує число італійського народу. Але що се значить поначити перед собою бодай можливість відірвання цієї області, хочемо тепер показати.

Російська держава головно з сєї причини являється ся такою величезною грозою для європейського розвитку, бо вона зі своїм числом населення (1914. р.) майже 180 мільонів виказує річний приріст злив три мільони. Успотри такіх цифр приросту треба назвати цифри приросту німецької держави з яким 820,000. яке майже мільона, а російська небезпека стає се виразнішою, коли противоставити їй застій у прирості французького населення та деякий упадок зросту британського населення, котрий показав ся — можна сказати, незмічено — вже в році перед війною.

І як до скінчить ся війна з Росією і які області та чужі народи, — не говоримо про Україну, — не стралять ся держави: все вирішуват ся знову спраці противомогущого літ через приріст населення і російська небезпека стає серед довгих оставин шкороє більшою, ніж меншою.

Візьмим нашірний чисто теоретично випадок виключного відірвання Польського Королівства від російської держави, — можна би просто твердити, що вже в чотирох літах знову надолужи ся би її прирост в числі населення, що винишеть тут яких 12 і пів мільона. Як хочемо про такі ріди заселені області, як Фінляндія, вірнівала ся би втрата Росії навіть протягом одного року.

Зовсім іннакше має ся справа під самим оглядом з Україною. Спрата 40 мільонів людий вплинула би дуже значно на цифри російського приросту. Крім того хотіли би за собою відірване

Україну від російської держави страту деяких півних областей, котрі, самі не будучи українськими, втрачали би територіальну зв'язь з рештою держави. Се відносить ся до Бессарабії, що відділена українською областю не могла би залишити ся при Росії. Се відносить ся до південного Криму з його мусульманською більшістю населення, який се відносить ся також до кавказьких країв, мусульманська більшість котрих також могла би могла би зникати ся в зв'язі з Московщиною відділення української області (як в Кубанській адміністрації, а глибоко в північній Кавказі і Сібірі над Каспійське море).

Отже виволоження України уявляється би від московської держави не тільки 30 мільонів „Малоросів“ і не тільки 10 мільонів іногородів, що живуть між ними, але і вже тільки в трох названих областях з яких-16 мільонів далішніх мусульманських Росії.

А на сю майже третину теперішнього цілого числа Росії припадає певно найменше третина теперішнього приросту, і, коли би виволожена Україна, як інакше люди чи могла би подумати, винишеть під політичним оглядом у взаємних середню Європою, то вона зникала би третину з трох мільонів річного російського населення і могла би на бодає пропастивати також якусь частину свого числа російської решти двох мільонів.

До того треба додати, що відірвання якихсь менших областей (як наприклад Польщі) люди чи хотіли би за собою відірване України, тимчасом се дуже неправдоподібно, щоб Росія, поміняючи свою найбільшу чужу область, могла задержати силу відкрати при собі її інші менші чужі області, відірвані відірване котрих могли би лежати в інтересі їх населення або побідних централних держав.

Давід Тріч.

Олександр Рундчан (ч. 27)

ПАМ'ЯТНИКИ ЖЕРТВ ВІЙНИ.

В лівійській „Дні“ читасмо:

На гробах наших ювілей. Стрелиці і сльозини поганого населення повинні ми ставити тривки пам'ятників, і то не відкладати на пізніше, бо інші народи та наші сусіди поставили на наших землях дуже багато таких пам'ятників. Вони були і нас нема! А що скаже наша будучність, яка буде наша традиція? „Позволю собі подати ірактичний“ денешній спосіб поставлення такого пам'ятника, котрий товариш політиків ємні без труду можуть поставити, десь на місяці.

З лозанного значимого камені, бетонових відліжок або річного каменю будують музир або трохи обзакомані роїтники чи ювілейні піраміди, котрі би квадрату в доліни вносили би найменше 2 метри. Камінь той не лудимо вичислено, але так зваженим чорним, стрім безліментом, до котрого додаємо чотири рази більше піску. На піраміді в горі ставимо хрест з мазковим грубим роменом. Може се бути і зв. вірменський хрест або трираменний український. В піраміду з південно-східної сторони викарують ся відразу камінь з глибокою різною написто височини метра. І мотало вилита таблиця буде континувати кою 50 корон. Коди каміну цілком немістимо з півної сторони світа, при північній або західній, то зніщати і мотати вохість. Цементу треба найближче дві бочки. Перед війною континувала ся по 14 кор. тепер кою 25—30 кор. Вісвока утварає нас на ставленні таких пам'ятників значні підмоги, з яких воїни винні ми користати.

Ставмо отже пам'ятники, бо у жахного народу нема так мало пам'ятників, сфідатив, найліше по сьвітняних, тривалих нагробників для заслужених люди, як на жалю у нашого. Додам вішні, по вніше поданий пам'ятник збудований з ломаного каменя і злучений цементом, неперетриває многи літ.

о. д-р Й. Застиревський.

КИШЕНКОВИЙ КАЛЕНДАРІК НА РІК 1916

Можна набути в КИЯГІНІ „СВОБОДИ“ ціна 10 центів. При замовленні на більш велику кількість дасть знижку. Адреса: „СВОБОДА“ 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА

Можна набути за 20 центів в КИЯГІНІ „СВОБОДИ“ — величезний портрет 13x16 дюймів. Сей портрет повинен находити ся в кождій українській хаті. Замовлення шлють до: „СВОБОДА“ 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЗНАЙДО ЗАГАЛУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВКАХ.

Перший Український Союз, який відомий в Нью Йорку, а котрий репрезентував 396 українських товариств, рішав зорганізувати усіх ширх Українців в Україні у Злучених Державках в єдиному громадському до праці над виволоження України.

Без огляду на се, чи вони прийшли з Австро-Угорщини, чи з російської України, без огляду на се, чи вони належать до якої церкви, чи ні. Одним словом: усіх Українців і ує України, котрі желают воли, добра, свободи своєму народові і стоять на становищі вільної, незалежної України.

В тім цілі постановили Союз заложити цюднече Товариство під назвою: „Федерація Українців“.

Ціллю товариства є: З'єднати усіх ширх Українців і ує України в одну велику громаду, під

